

Bemærkninger til foranstaaende Lovforslag.

Ved nærværende Lovforslag er det Regeringens Hensigt at søge gennemført en Valgordning, der samtidigt med at sikre Partiernes forholdsmæssig Repræsentation i Folketinget, fører tilbage til Valg i Enkeltmandskredse. Ministeriet deler nemlig den Opfattelse, som næres i store Dele af Befolkningen, at det var uheldigt, at man ved Valgordningen af 1920 opgav den Tilknytning imellem Valgkredsene og Folketinget, som alle vore tidligere Valglove har bygget paa. Men foruden denne Hovedindvending imod det nuværende System er der, og bliver der stadigt mod 1920-Valgloven fremsat Anker, hvis Berettigelse ikke kan underkendes. Man skal i saa Henseende henpege paa, at den nugældende Valglov er meget indviklet, hvad selve Systemet angaar, at den rundt i Kredsene medfører Resultater, der er tilfældige og i mange Tilfælde ligefrem urimelige, og at den partimæssigt set virker uheldigt ved indenfor Partiernes at skabe en Konkurrence imellem de enkelte Kandidater, som ikke bør finde Sted. Disse sidst anførte Mangler, der har deres Aarsag i, at Valgloven af 1920 bevarer de hidtidige Valgkredse som Opstillingskredse og derved opretholder en Fiktion om, at Valgene foregaar i Kredsene, medens det jo i Virkeligheden er Amtsvalg, kunde der raades Bod paa ved at søge gennemførte rene Amtsvalg; men i den Retning har Ønsker ikke været fremme, og af det ovenfor anførte vil det ogsaa fremgaa, at Ministeriet ikke kan være stemt herfor. Det bliver da at overveje, om en Tilbagevenden til Enkeltmandsvalgene ikke er at foretrække. En Forudsætning herfor maa det være, at man ogsaa ved dette System kan sikre Partiernes den forholdsmæssige Repræsentation, som det maa erkendes, at Valgloven af 1920 har været i Stand til at give, om ikke strengt teoretisk, saa dog i Praxis. I den i Henhold til Lov Nr. 235 af 29. April 1921 nedsatte Valglovskommission har dette Spørgsmaal været Genstand for indgaaende Undersøgelser og Overvejelser. Der har saaledes i Kommissionen været udarbejdet Forslag med 100 Enkeltmandskredse i Forbindelse med 50 Tillægsmandater, med 94 Enkelt-

mandskredse og 56 Tillægsmandater og endeligt med 75 Enkeltmandskredse og 75 Tillægsmandater. Det viste sig ved Undersøgelser over disse 3 Forslag, at det første og det sidste Forslag vilde give forholdsmæssig Repræsentation med Valgtallene for September-1920-Valgene lagt til Grund, hvorimod Forslaget med 94 Kredse og 56 Tillægsmandater vilde give Partiet Venstre 2 Mandater for meget. Grunden til, at det sidstnævnte Forslag i Mod sætning til, hvad man paa Forhaand skulde antage, ikke gav forholdsmæssig Repræsentation, maa søges i, at det ved den Kredsomlægning, som er nødvendig, naar man reducerer Kredstallet, ikke kan undgaaes, at nogle Kredse ved Enkeltmandsvalgene giver Valg til et andet Parti end før, medens det Parti, der tidligere havde Kredsen, beholder en stor Minoritet, der skal tilfredsstilles gennem Tillægsmandaterne; de 56 Tillægsmandater har da vist sig utilstrækkelige til at dække Behovet. Nogen absolut Sikkerhed for, at det første Forslag med 100 Kredse og 50 Tillægsmandater vil give forholdsmæssig Repræsentation, er naturligvis ikke til Stede, hvorimod det andet Forslag med 75 Kredse og 75 Tillægsmandater praktisk talt vil byde den Grad af Sikkerhed, som overhovedet kan opnaas.

Uagtet det overvejende Flertal af Kommissionens Medlemmer var stemt for at vende tilbage til Valg i Enkeltmandskredse i Forbindelse med Tillægsmandater, blev der dog ikke fremsat Forslag herom. Grunden hertil maa søges i, at intet af de 3 udarbejdede Forslag fandtes tilfredsstillende, idet de to Forslag ikke skønnedes at give den fornødne Sikkerhed for Forholdsmæssighed, og der imod det tredje Forslag, der gav denne Sikkerhed, blev indvendt, at Systemet Enkeltmandsvalg vilde tabe sin Karakter, naar absolut Halvdelen af Tinget skulde vælges ved Tillægsmandat. Af to af de 4 Mindretal, hvori Kommissionen delte sig ved Afgivelsen af Betænkningen om Rigsdagsvalgloven, fremsattes den Tanke at gøre Antallet af Tillægsmandater flydende, vekslede efter hvert Valgs Behov; til Gennemførelse heraf fandt disse to Mindretal det imidlertid nødvendigt at ophæve den i Grund-